

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jacek Bajak
Protokolant:	Justyna Chojecka

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa Banku (...) S.A. w W.

przeciwko D. T., A. W.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od Banku (...) S.A. w W. na rzecz D. T.

i A. W. solidarnie kwotę 7 217 zł (siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Pozwem w postępowaniu nakazowym z dnia 11 kwietnia 2016 roku (data prezentaty k. 2) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. (dalej: (...) S.A.) wniosła o zasądzenie od D. T. i A. W. solidarnie kwoty

53 859,62 CHF z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości 1,8 x stopa odsetek ustawowych w stosunku rocznym, ale nie wyższymi niż odsetki maksymalne za opóźnienie, liczonymi:

1. od dnia 29 lutego 2016 roku do dnia poprzedzającego dzień wniesienia powództwa od kwoty 51 789,34 CHF;
2. od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty od kwoty 53 859,62 CHF

oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż dochodzona kwota stanowi należną powodowi kwotę zadłużenia wynikającą z zawartej z pozwanymi umowy kredytu hipotecznego z dnia 10 listopada 2004 roku. Powód wyjaśnił, iż na skutek braku spłaty przez pozwaną przeterminowanego zadłużenia wypowiedział powyższą umowę

i wezwał pozwaną do spłaty kwoty zadłużenia. Do pozwu został załączony wyciąg

z ksiąg bankowych powoda podpisany przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku i opatrzonego pieczęcią banku oraz dowodu doręczenia dłużnikowi pisemnego wezwania do zapłaty.

W dniu 15 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym (k. 55).

W odpowiedzi na pozew pozwani wniesli o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Kwestionując zasadność

powództwa, pozwani podnieśli zarzut nieważności umowy kredytu ze względu na nieokreślenie w umowie kwoty kredytu, jaki powód miał oddać pozwanym do dyspozycji, ze względu na naruszenie obowiązującej w dacie zawierania umowy zasady walutowości z art. 358 § 1 k.c. oraz ze względu na sprzeczność z art. 353¹ k.c. polegająca na zastrzeżeniu na rzecz pozwanego prawa do jednostronnego i dowolnego decydowania o wysokości swojej wierzytelności i o wysokości świadczeń pozwanych. Nadto pozwany podniósł zarzut nieważności, bądź braku mocy wiążącej postanowień umowy kredytu stanowiących podstawę do wypłaty pozwanym kredytu w złotych i obowiązku jego spłaty w złotych

w oparciu o bieżący kurs (...), tzw. klauzul przeliczeniowych zawartych w ust. 2 pkt 2 i 4 załącznika (...) do umowy. Jednocześnie pozwany kwestionował, aby powód na etapie zawierania umowy udzielił pozwanym pełnej i rzetelnej informacji o oferowanym kredycie denominowanym w (...), związanych z nim ryzykach oraz mechanizmie denominacji (odpowieź na pozew k. 64-83).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 10 listopada 2004 roku Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w K. (dalej: Bank (...) S.A.) zawarł z A. W. i D. T. umowę kredytu hipotecznego nr (...) - (...). Bank zobowiązał się udzielić kredytobiorcom na warunkach określonych w umowie oraz Regulaminie kredytowania osób fizycznych w Banku (...) S.A., kredytu w wysokości 66 938 CHF, a kredytobiorcy zobowiązali się do wykorzystania i zwrotu kwoty kredytu wraz z odsetkami zgodnie

z warunkami umowy. Kredyt został przeznaczony na zakup na rynku wtórnym lokali mieszkalnego nr (...) stanowiącego odrębną własność położonego w W. przy ul. (...) oraz refinansowanie części poniesionych kosztów. Kredyt został udzielony na okres 360 miesięcy, licząc od dnia wypłaty kredytu lub jego pierwszej transz, z ostatecznym terminem spłaty w dniu 15 listopada 2034 roku (§ 2 umowy). Kredyt lub transza kredytu miała zostać wypłacona na podstawie wniosku kredytobiorców

o wypłatę kredytu złożonego najpóźniej na jeden dzień przed planowaną wypłatą według wzoru wniosku stanowiącego załącznik nr 1 do umowy (§ 5 ust. 1 umowy). Kredytobiorcy zobowiązali się dokonać spłaty rat kredytu i odsetek w terminach

i wysokości określonych w harmonogramie spłat stanowiącym integralną część umowy (§ 9 ust. 4 umowy) (umowa kredytu hipotecznego k. 7-10).

W ust. 1 załącznika (...) do powyższej umowy D. T. i A. W. złożyli oświadczenia o zapoznaniu ich z ryzykiem zmiany kursu waluty, w której zaciągnęli zobowiązanie kredytowe i są świadomi ponoszenia przez nich tego ryzyka. Jednocześnie w ust. 2 pkt 2 i 4 załącznika (...) do umowy kredytobiorcy przyjęli do wiadomości, że kwota kredytu lub transzy kredytu wypłacane jest w złotych po przeliczeniu według kursu kupna waluty kredytu obowiązującego w banku, zgodnie z Tabelą kursów walut Banku (...) S.A. ogłaszaną w siedzibie banku w dniu wypłaty kredytu lub transzy kredytu, a tak kwota spłaty podlega przeliczeniu na złote po kursie sprzedaży waluty kredytu obowiązującym w banku zgodnie z tabelą kursów walut Banku (...) S.A. ogłaszaną w siedzibie banku na koniec dnia spłaty (załącznik (...) do umowy kredytu hipotecznego k. 20).

Wiodącą rolę przy zawieraniu kredytu pełnił A. W., to on kontaktował się

z doradcą kredytowym i bankiem. Udział D. T. ograniczył się do podpisania umowy. Początkowo kredyt miał być zaciągnięty wyłącznie przez A. W., dopiero na etapie podpisania umowy zaszła konieczność jej zawarcia także przez D. T. D. T. i A. W. ubiegali się o udzielenie kredytu hipotecznego we frankach szwajcarskich w Banku (...) S.A., gdyż potrzebowali środków na zakup mieszkania,

a Bank (...) S.A. był ówczesnym jedynym bankiem, który udzielał kredytów na podstawie umowy o dzieło stanowiącej źródło dochodu kredytobiorców. Sprzedający lokal, na którego finansowanie były przeznaczone środki z przedmiotowej umowy, oczekiwał zapłaty ceny sprzedaży w złotych. A. W. potwierdził zapoznanie się z załącznikiem nr (...) do umowy, z którego wynikało, że kwota kredytu może ulec zmianie w zależności od kursu franka szwajcarskiego, jednak pracownicy banku nie informowali go, że kurs może ulec zmianie. Na skutek zmiany kursu franka szwajcarskiego przed uruchomieniem kredytu, kredytobiorcom została wypłacona w złotówka niższa kwota, niż wcześniej ustalana ustnie z bankiem (przesłuchanie pozwanego k. 133-134, przesłuchanie pozwanej k. 132v-133).

Zgodnie z Harmonogramem wypłaty kredytu oraz warunkami uruchomienia planowany termin uruchomienia kredytu w wysokości 66 938 CHF został ustalony na dzień 15 listopada 2004 roku (załącznik nr 2 do umowy kredytu hipotecznego k. 13).

W dniu 10 listopada 2004 roku A. W. i D. T. złożyli wniosek o wypłatę kredytu określając walutę wypłaty na PLN, a jej wartość na kwotę 166 000 PLN. Kwota ta została wypłacona kredytobiorcom (wniosek o wypłatę kredytu k. 12).

(...) S.A. jest następcą prawnym Banku (...) S.A. (bezsporne).

W związku z brakiem spłaty zadłużenia, pismem z dnia 16 marca 2015 roku (...) S.A. wypowiedział D. T. i A. W. umowę kredytu hipotecznego z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. (...) S.A. poinformowała kredytobiorców o natychmiastowej wymagalności kredytu w przypadku rozwiązania zawartej umowy. Wypowiedzenie umowy zostało doręczone D. T. w dniu 24 marca 2015 roku, natomiast A. W. w dniu 23 marca 2015 roku (wypowiedzenie umowy wraz z dowodami doręczenia k. 23-24).

Pismem z dnia 14 marca 2016 roku (...) S.A. wezwał D. T. i A. W. do solidarnej zapłaty kwoty 51 789,34 CHF, kwoty 2 070,28 CHF tytułem odsetek naliczonych za okres od dnia 12 grudnia 2014 roku do dnia 25 lutego 2016 roku oraz dalszych odsetek według stopy wynoszącej 1,8-krotność stopu odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od kwoty 53 859,62 CHF liczonych od dnia 29 lutego 2016 roku, zgodnie z załączonym wyciągiem z ksiąg bankowych, w terminie 7 dni (wezwanie do zapłaty wraz z dowodami nadania i odbioru k. 28-29, wyciąg z ksiąg bankowych wraz z pełnomocnictwami k. 25-27).

D. T. i A. W. nie uiszcili na rzecz (...) S.A. kwoty objętej powyższym wezwaniem (bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych między stronami, powołanych wyżej dokumentów oraz przesłuchania pozwanych.

W odniesieniu do znajdujących się w aktach sprawy dokumentów należy wskazać, iż żadna ze stron nie kwestionowała ich wiarygodności i autentyczności, a Sąd nie znalazła podstaw, aby czynić to z urzędu. Sąd w całości dał wiarę zeznaniom pozwanych D. T. i A. W., albowiem były one spójne i logiczne, a nadto wzajemnie się uzupełniały i potwierdzały.

Sąd oddalił wnioski dowodowe o przesłuchanie świadków K. T. i B. B. mając na uwadze fakt, iż w ocenie Sądu dowody te nie są przydatne dla ustalenia okoliczności świadomości pozwanych w zakresie ryzyka związanego z zawarciem umowy kredytu walutowego. Dla ustalenia powyższej okoliczności miarodajne mogą być wyłącznie zeznania pozwanych.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać, iż spór między stronami postępowania w przeważającej mierze sprowadzał się do oceny prawnej zawartej przez strony umowy walutowego kredytu hipotecznego denominowanego we frankach szwajcarskich. Strony w szczególności pozostawały w sporze co do nieważności przedmiotowej umowy kredytu, którą to okoliczność podnosił pozwany w zarzutach od nakazu zapłaty. Pozwani nie kwestionowali ani faktu wypowiedzenia przedmiotowej umowy kredytu, ani wysokości roszczenia dochodzonego pozwem.

Za całkowicie chybione należy uznać zarzuty podniesione przez pozwanych, przy czym przytoczona przez pozwanych argumentacja stanowi kombinację poglądów wyrażonych w doktrynie, orzecznictwie sądów powszechnych oraz publikacjach prasowych, większość z których jest niemiarodajna przy ocenie stanu faktycznego niniejszej sprawy.

Pozwani podnosili nieważności przedmiotowej umowy kredytu ze względu na nieokreślenie w jej treści kwoty kredytu, która została oddana pozwany do dyspozycji. Argumentacja pozwany sprowadzała się do twierdzenia, iż skoro w

umowie określono kwotę kredytu na 66 938 CHF, to wobec wypłacenia pozwanym kwoty w złotych, która to kwota nie została określona w treści umowy, nie można mówić o oddaniu im do dyspozycji kwoty kredytu określonej w umowie. Pozwani przy tym podkreślali, iż nie mieli możliwości wyboru czy wypłata kwoty kredytu nastąpi we frankach szwajcarskich czy w złotych. W zakresie przedmiotowego zarzutu należy wskazać, iż Sąd wprawdzie podziela pogląd prezentowany przez pozwanych, iż określenie kwoty i waluty kredytu stanowi essentialia negotii umowy kredytu (art. 69 ust 1 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia

29 sierpnia 1999 roku Prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia umowy, Dz.U.1997.140.939), a jej nieokreślenie powoduje bezwzględną nieważność umowy. Jednak przy uwzględnieniu treści przedmiotowej umowy, nie sposób wyprowadzić wniosek o nieokreśleniu w jej treści kwoty i waluty kredytu. W § 2 ust. 1 umowy został zawarty jednoznaczny zapis, iż wysokość kredytu wynosi 66 938 CHF, przy czym pozwani podpisując załącznik (...) do umowy wyrazili zgodę na wypłacenie kredytu w złotych po przeliczeniu według kursu kupna waluty kredytu obowiązującego w banku, zgodnie z tabelą kursów walut Banku (...) S.A. ogłaszaną w siedzibie banku

w dniu wypłaty kredytu. Nadto z przesłuchania pozwanych wynika, iż wypłata kredytu w złotych była dla nich dogodniejsza, ze względu na oczekiwanie sprzedawcy lokalu otrzymania zapłaty w polskiej walucie. Należy uznać za dopuszczalne udzielanie kredytów nominowanych w walutach obcych (np. euro, frankach szwajcarskich, dolarach amerykańskich, jenach japońskich), kiedy to kwota kredytu jest wyrażona

w walucie obcej, natomiast przekazanie środków i ich spłata następuje w walucie polskiej z zastosowaniem właściwego kursu walutowego. Powyższe prowadzi do wniosku, iż pozwanym została przekazana do dyspozycji kwota określona w umowie, jednak przeliczona na walutę polską według kursu z dnia wypłaty kredytu. Tym samym brak jest podstaw, aby podzielić podniesiony przez pozwanych zarzut.

Nietrafny okazał się także zarzut nieważności ze względu na naruszenie art. 358 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 stycznia 2009 roku oraz wyrażonej

w nim zasady walutowości. Stosownie do art. 358 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym

w dniu zawarcia przedmiotowej umowy kredytu, tj. przed dniem 23 stycznia 2009 roku, z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, zobowiązania pieniężne na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej mogły być wyrażone tylko w pieniądzu polskim. Wyjątki od powyższej zasady zostały wyrażone w ustawie z dnia 27 lipca 2002 roku Prawo dewizowe (Dz.U. 2002 nr 141 poz. 1178, w brzmieniu obowiązującym

w dniu zawarcia umowy). Powyższa ustawa ustanawia ograniczenia obrotu wartościami dewizowymi w kraju, który, stosownie do art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy, należy rozumieć jako zawarcie umowy lub dokonanie innej czynności prawnej powodującej lub mogącej powodować dokonywanie w kraju między rezydentami lub między nierezydentami rozliczeń w walutach obcych albo przeniesienie w kraju między rezydentami lub między nierezydentami własności wartości dewizowych, a także wykonywanie takich umów lub czynności. W ocenie Sądu posłużenie się terminem „dokonywanie rozliczeń w walutach obcych”, nie oznacza, wbrew temu co podnoszą pozwani, konieczności dokonywania płatności w walutach obcych. Wobec określenia kwoty kredytu w walucie obcej zasadne jest przyjęcie, iż rozliczenia między stronami następują w tej walucie obcej, nawet jeżeli fizycznie zapłata jest dokonywana w walucie polskiej. Jednocześnie art. 3 ust. 3 ustawy stanowi, iż ograniczeń w obrocie dewizowym, określonych w art. 9 ustawy, w postaci konieczności uzyskania zezwolenia dewizowego nie stosuje się do obrotu dewizowego dokonywanego z udziałem banków. W konsekwencji należy wskazać, iż w odniesieniu do banków zachodzi ustawowy wyjątek od zasady walutowości określonej w art. 358 § 1 k.c., tym samym dopuszczalne było zawarcie przedmiotowego kredytu walutowego bez konieczności uzyskania zezwolenia dewizowego. Oznacza to, iż przedmiotowa umowa nie została zawarta z naruszeniem art. 358 § 1 k.c.

W ocenie Sądu niezasadny okazał się także zarzut nieważności umowy z uwagi na jej sprzeczność z art. 353¹ k.c., tj. sprzeczność z naturą stosunku zobowiązaniowego

i zasadami współżycia społecznego wyrażającą się w zastrzeżeniu na rzecz banku prawa do jednostronnego i dowolnego decydowania o wysokości swojej wierzytelności

i o wysokości świadczeń pozwanych. Należy bowiem wskazać, iż strony umowy jednoznacznie określiły kwotę kredytu w § 2 ust. 1 umowy, którą pozwani zobowiązali się zwrócić powodowi wraz z odsetkami w wysokości ustalonej w umowie. Zatem wysokość świadczenia pozwanych było oznaczona w sposób stały, niezależny od strony powodowej.

Należy przyznać rację pozwanym, iż rzeczywiście wysokość poszczególnych rat kredytu była uzależniona od aktualnego kursu franka szwajcarskiego ustalonego

w tabeli kursów banku, jednak nie można wywodzić, aby ustalenia te były w pełni swobodne i dowolne. Po pierwsze wysokość kursów walut ustalana przez banki nie jest oderwana od wysokości kursów rynkowych, pomimo, iż co do zasady banki ustalają kursy wyższe. Co więcej, pomimo przeliczenia świadczeń pozwanym przy wykorzystaniu kursu ustalonego w tabelach banku, przeliczenie to zawsze było dokonywane w odniesieniu do kwoty kredytu ustalonej w umowie przez strony. Nadto należy wskazać, iż przed zawarciem umowy, co potwierdził pozwany A. W., był on informowany o uzależnieniu kwoty kredytu wyrażonej w złotych od kursu franka szwajcarskiego. Mając na uwadze powyższe okoliczności nie sposób przyjąć, iż poprzez zawarte w załączniku (...) do przedmiotowej umowy klauzule przeliczeniowe powód uzyskał prawo do swobodnego i dowolnego ustalania wysokości świadczenia pozwanym.

Przechodząc do ostatniego z podniesionych przez pozwanym zarzutów tj. nieważności bądź braku mocy wiążącej postanowień ust. 2 pkt 2 i 4 załącznika (...) do umowy zawierający określających zasady przeliczania kwoty kredytu na polską walutę tzw. klauzule przeliczeniowe jako niedozwolonych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., należy w pierwszej kolejności wskazać, iż w przypadku uznania postanowień umownych za niedozwolone, art. 385¹ § 1 k.c. przewiduje brak związania konsumenta taką klauzulą, nie natomiast jej nieważność. W konsekwencji przedmiotowy zarzut w zakresie w jakim pozwani powoływali się na nieważność przedmiotowych klauzul, już na wstępie nie mógł być skuteczny. Co więcej w ocenie Sądu nieskuteczny był także zarzut braku mocy wiążącej przedmiotowych postanowień umownych, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności zawarcia przedmiotowej umowy. Nie sposób jednak pominać faktu, iż pozwani, jak sami przyznali w trakcie przesłuchania, z uwagi na uzyskiwanie dochodów na podstawie umowy o dzieło, nie uzyskaliby kredytu w żadnym innym banku. Jediną dostępną dla nich drogą było pozyskanie kredytu walutowego w Banku (...) S.A. Jednocześnie pozwani zostali poinformowani, iż wartość kredytu wyrażona w polskiej walucie uzależniona jest od kursu waluty obcej, w której zaciągnęli kredyt. Dodatkowo należy wskazać, iż nie sposób wymagać od banku, aby szczegółowo odnosił się do zagadnienia kursu walut, albowiem wiedzą powszechną jest, iż na przestrzeni lat mogą występować znaczne wahania tych kursów. W konsekwencji powyższego, w przekonaniu Sądu, pozwani zdecydowali się podjąć ryzyko związane z zawarciem umowy kredytu walutowego, będąc świadomi, iż jest to jedyne rozwiązanie pozwalające im na uzyskanie środków pieniężnych na zakup własnego mieszkania. Wobec okoliczności towarzyszących zawarciu przedmiotowego kredytu Sąd doszedł do przekonania, iż pozwani nie mogą się skutecznie powoływać na abuzywność kwestionowanych postanowień umownych. Tym samym przedmiotowy zarzut okazał się niezasadny.

Pomimo bezzasadności wszystkich zarzutów podniesionych przez pozwanym powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Należy bowiem zauważyć, iż stosownie do ust. 2 pkt 4 załącznika (...) do przedmiotowej umowy kredytu spłata zadłużenia podlegała przeliczeniu na złote po kursie sprzedaży waluty kredytu obowiązującym w banku zgodnie z Tabelą kursów walut Banku (...) S.A. ogłaszaną w siedzibie banku na koniec dnia spłaty. Powyższy zapis oznacza, iż strony umowy zastrzegły spełnienie świadczenia kredytobiorców wyłącznie w walucie polskiej. Tym samym brak jest podstaw do uwzględnienia roszczenia pozwu, które zostało wyrażone we frankach szwajcarskich. Żadne z postanowień umowy nie przewidywało możliwości żądania zapłaty przez bank w walucie szwajcarskiej, nawet w razie wypowiedzenia umowy kredytu i postawienia go w stan wymagalności. Zwraca uwagę w tym miejscu wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego przez bank niezgodnie z załącznikiem (...) umowy, w którym kredytobiorcy wyrazili zgodę na wystawienie bte w walucie polskiej.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił powództwo jako niezasadne.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, obciążając powoda, jako stronę przegrywającą, kosztami procesu w całości.